

Dopis: dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 23.

V Ptuj v nedeljo dne 8. junija 1913.

XIV. letnik.

Velikanski vojaški zločin.

Našo monarhijo zadela je velika in usodna nesreča. Razkrinkalo se je namreč enega naših vojaških dostojanstvenikov, generalštabnega obrsta Redl kot špijona za Rusijo. Brezvestni ta izdajalec svoje avstrijske domovine si je sicer s kroglo življenje vzel. Ali njegovo razkrinkanje ima še velike posledice, ki jih danes še ni mogoče pregledati. Gotovo je,

Oberst Redl.

Še nikdar ni visoki oficir cesarske suknje tako grozno oskrnil, kot samomorilec Redl. Vse, ki ga je napravilo odkritje tega zločina, je naravnost nepopisljivo. Vsa država in tudi vsi zavezniki so vznemirjeni in razburjeni. Kajti ako bi bilo prišlo v pretekli krizi do vojne z Rusijo, je gotovo, da bi bili doživeli najhujše hude poraze, to pa zato, ker je bil Redl vse tajne načrte generalnega štaba Rusiji prodal in izdal. Življenje tisočev naših pridnih vojakov je riselo torej na enem lasu... Grozno je misliti, da zločin tudi na našega visolasega cesarja. Zadevo mu je moral sporočiti njegov generalni adjutant pl. Bolfras. Ko je prišel Bolfras od te avdience, bil je smrtno blede in se mu pred sobi nezavesten na tla zgrudil. Ko so ga pomagali in je prišel zopet do zavesti, rekel je: "Takega našega cesarja še nikdar nisem videl niti..." Verujemo! Kajti tako nizkotnega zločinca Avstrija še ni doživela! Kajti pa je, da bode ta slučaj, ki vendar svojo pravega namena v vojni ni dosegel, v to prihodnost, da se izreže vso rano iz trupla naše vojske in vzorne armade.

Kdo je Redl?

Samomorilec Redl je potomec poljsko-ukrajinske družine. Vseled znanja poljščine in rusčine ter vseled svojih izbornih vojaških taktik prišel je v vojno šolo in je jako hitro postal generalni adjutant generalnega štaba. Tako je imel zlasti v oddelkih opraviti, ki so se tičejo špijonaže in protišpijonaže; tako pa je imel vpogled v vse vojaške tajnosti.

Kaj ga je napotilo k špijonaži?

Kakor mnogokrat generalštabski oficirji imeli so tudi Redl dolge in je bil v vednih denar-

nih zadregah. Na drugi strani je hotel uživati vsa veselja, ki mu jih dovolita njegov stan. Držal si je več lepih žensk, ki so stale seveda ogromno denarja. Te njegove slabosti so spoznali ruski vojniki in so mu kmalu namignili, da si z izdajstvom lahko ogromne svote denarja prisluži. Temu zapeljavanju je Redl končno podlegel in je postal najpogostejši špijon, kar jih pozna avstrijska zgodovina. V svoji visoki vojaški službi je seveda lahko skozi desetletja, zlasti pa v zadnjem kritičnem času, ogromno število izdajstev zagrešil in s tem veliko nevarnost za svojo domovino povzročil.

Redlovi zločini.

Preiskava danes seveda še ni dokončana in zato javnost tudi ne more vedeti, kako daleč je segala Redlova špijonaža. Vendar pa je gotovo, da je večidel vse izdal, kar je v svoji službi zamogel izvedeti. Izdal je zlasti v zadnji zaradi balkanskih zmešnjav nastali vojni napetosti t. zv. našo "ordre de bataille", to je tajni načrt, kako bodejo naši vojaki v slučaju vojne proti Rusiji marširali. Ako bi bila torej ta vojna res nastala, vedela bi Rusija že naprej, kako bode naša armada nastopala. To izdajstvo je pač najhujši zločin, kar se ga more misliti! Kajti za mrzli denar prodal je špijon zdravje in življenje tisočev poštenih vojakov, ki hočejo svojo domovino s krvjo braniti. Ta "ordre de bataille" se bode morala seveda zdaj takoj predrugačiti, ker bi bila drugače naša država popolnoma Rusiji izročena. In to bode stalo ne samo mnogo dela, marveč tudi več milijonov davčnega denarja. Seveda ni bilo to vse, kar je Redl izdal. Istotako je izdal vse važne mobilizacijske odredbe, denunciral celo vrsto ruskih špijonov, ki so stali v avstrijski službi in ki so se vseled tega ali ustrelili ali pa so bili poslani v Sibirijo, itd. Najhujše je pač, da je Redl tudi izdal našega zaveznika Nemčijo; — kajti za slučaj vojne z Rusijo bi nam prišla Nemčija v svoji zvestobi na pomoč in tudi ta načrt marširanja nemških vojakov je Redl Rusiji prodal. Tako je ta Judež svoje domovine varal in izdajal in za kratke urice pri svojih vlačugah žrtvoval blagor domovine ter njenih zaveznikov. Vžival je zaupanje vojaštva, svojih zapovednikov, vžival je celo toplo prijateljstvo cesarja, — in vrgel je vse pod mizo, samo zaradi denarja. Ta slovensko-judovski potomec bi torej tudi svojo dušo za denar prodal.

Kako so mu prišli na sled?

Dolgo že je bilo znano, da je Redl jako zapravljivo živel. Držal si je dva avtomobila, podpiral gotove prijatelje z velikimi svotami, imel vedno razmerje z dragimi vlačugami, živel povsod, kjer je bival, jako razkošno. A dokazati ni bilo ničesar in pri Redlovem vplivu se nikdo ni sumal izreči ni upal. V raznih procesih zoper vjete ruske špijone fungiral je Redl celo kot strokovnjak. Smatralo se ga je torej za — zlato! V zadnjih vojnih zmešnjah pa je par-

krat vendar gotovi sum opravičen postal. Kadar je izvršila Avstrija namreč proti ruski meji kakšno vojaško gibanje ali premikanje vojaških oddelkov, takrat so vodilni vojaški krogi presenečeni opazili, da je Rusija že primerni protikorak storila in da je bila že na to vojaško premikanje pripravljena. Končno se je pričelo vendar Redla tajno nadzorovati in temu najstrožjemu nadzoru se je tudi kmalu posrečilo, Redla kot špijona razkrinkati.

Špijonova smrt.

Obersta Redl se je potem — namesto da bi se ga v zmislu postave takoj zaprlo in pred vojaško sodnijo postavilo, — z zvijačo v neki dunajski hotel zvalilo. Tam so ga v posebni sobi pričakovali trije oficirji, med njimi generalni auditor. Tem je Redl po kratkem obotavljanju svoje špijonske zločine priznal. Hiša je bila seveda popolnoma zastražena. Oficirji so potem odšli, pustili so mu pa na mizi revolver, češ da naj z njim svojo lastno kazen izvrši. In res se je Redl potem v hotelu sobi z revolverjem ustrelil. S tem prikrivanjem in s to čudno preprečitvijo sodnijske obsodbe se seveda ni zadušilo škandala samega. Redl je mrtev, ali njegovi zločini vznemirjajo še vedno javnost.

Kdo je kriv? To je zdaj vprašanje, ki si ga stavi vsa javnost. A kdo zamore danes na to vprašanje odgovoriti? V vseh časih in pri vseh narodih so se pojavili posamezni Judažniškarioti, Efijski in Herostrati. Zato je dejanje Redla izdajalski zločin posameznika in niti kapljica tega blata ne zadene čisto suknjo avstrijske cesarske armade. Kdor hoče iz slučaja tega špijona sklepati, da je naša armada v svoji notranji sestavi gnila in bolana, ta se grozovito moti. Pri nas na Avstrijskem hvala Bogu generali še ne kradejo tako rekoč sistematično, kakor se kradejo na Ruskem; pri nas niso splošne korupcije! Ako bi se slučaj Redla na Ruskem zgodil, bi gotovo nikdo ne padel v omedlevice in ruski car bi se tudi ne vznemirjal, ker je že vsega navajen... Nesramna škodoželjnost, ki jo čitamo zdaj v panslaviističnih listih, je torej brez pravega temelja. Naš cesar ni kriv, da se nahajajo tudi pod njegovim žeslom lumpi, ki postanejo za pest denarja veleizdajalci, ki se jih pa dobi v mnogo večjem številu tudi v drugih državah...

Pač pa bode morala vlada iz tega slučaja razumeti, da je treba ponehati z zamenjavanjem pravega avstrijskega patriotizma. Taki ljudje, kakor je bil špijon Redl, se rodijo le na postelji protiaustrijske, veleizdajalske gonje. Infanterist, ki vpije "živio Srbija", — korporal, ki pravi, da ne bode na avstrijskega sovražnika streljal, — slovenski rezervni oficir, ki pljuje na črnorumeni zastavo, — in špijon Redl, — kakšnja razlika je med njimi? V sredstvih, uspehih, v važnosti je razlika, — ali veleizdajalstvo je vse! In slovensko-narodni listi, ki se v času vojne nevarnosti zavzemajo za Srbe,

Ruse in Črnogorce, slovenski duhovniki, ki razpriznice razširjajo navdušenje za Srbe, slovenski govorniki, ki po stoterih shodih Avstrijo po blatu vlačijo, — kaj loči to družbo od judovsko-poljskega špijona Redla? . . . V tem oziru treba bode enkrat odločno nastopiti!

Na Nemškem izpregovoril je zadnjič minister besedo, da kdor ruje proti Nemčiji, nima pravice v Nemčiji živeti. Ta beseda mora veljati i pri nas: Kdor je sovražnik Avstrije, ta nima pravice, živeti v tej Avstriji!

Popolno zaupanje

pridobile so si

Zvezda **MAGGI** JEVE kocke

(gotova goveja juha)

po 5 vinarjev

pri vseh gospodinjah.

Ime MAGGI jamči za

takojšnjo pripravo

in izvrstno kakovost.

Balkanske zmešnjave.

Mir sklenjen. — Položaj med zavezniki skrajno napet. — Črnogorce čakajo še težki dnevi.

Mir sklenjen.

Vojne balkanskih zaveznikov zoper Turčijo je konec. V Londonu se je podpisala začasna mirovna pogodba, s katero je vojska v resnici končana. Kajti popolnoma gotovo je, da bode sledil temu časnemu tudi končni mir. Srbi so sicer skušali, podpis te pogodbe zavleči, to pa zaradi tega, da bi opešali Bulgare in jim potem lažje plen oropali. Črnogora je seveda tudi malo komedijo napravila in je zopet „protestirala“; ali ta protest menda Nikiti ni prinesel nobenega denarnega dobička. Mir je torej sklenjen, — evropska Turčija je skoraj popolnoma izginila in zdaj se gre le še zato, da se vse zmešnjave Balkana odpravi. To bode stalo seveda še veliko truda!

Borba za plen.

Balkanski slovansko-grški „prijatelji“, ki so pričeli boj zoper Turčijo v „znamenju križa“, so pripravljani na medsebojni boj. Najostrejši je spor med Bulgarijo in Srbijo zaradi Makedonije. Srbi, ki so v celi balkanski vojni najmanj žrtvovali, hočejo začetkom sklenjeno pogodbo balkanske zveze raztrgati in Bulgare čez ušesa biriti. To se seveda Bulgari, ki so celo vojno proti Turčiji s svojo požrtvovalnostjo odločili, ne pustijo dopasti. Zato je razmerje med „prijatelji“ skrajno napeto in premikanje vojaštva dokazuje, da se računa tudi s krvavo odločitvijo. Srbski in bulgarski ministri predsednik sta se sicer ob meji sešla. Ali njuno posvetovanje ni položaja spremenilo. Srbski minister Pasić jih je moral sicer od bulgarskega tovariša oistre slišati zaradi preloma dane besede. Naposled pa se je sklenilo, sklicati vse štiri vodilne ministre zaveznikov, ki naj bi se posvetovali o kočljivem vprašanju razdelitve plena. Ta sestanek prinesel bode torej končno odločitev. Kakor stvar danes stoji, ni nova balkanska vojna izključena. Slovansko vzajemnost so vrgli v hlev in šovinistični osli plešejo po nje. . . Ka-

kor smo v začetku krvave balkanske vojne rekli, tako se tudi godi, ni se šlo „za križ“, ni se šlo „za slovanstvo“, temveč šlo se je edino le za — plen, za ropanje. To je danes jasno!

Albanija.

V Skutariju vlada mir in veselje. Mednarodno vojaštvo, ki je tam Črnogorce odslovilo, razveseljuje se splošnega spoštovanja. Drugače seveda treba bode še mnogo dela in potrpežljivosti, predno se bode v Albaniji vstvarilo temelje samostojne države. Albansko pleme Malisorov je zapriseglo, da ne pusti Črnogorcem niti ped albanske zemlje in se hoče do zadnje kapljice krvi za svojo domovino boriti. Torej bržkone prelivanja krvi še ni konec!

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 17

Politični pregled.

Državni zbor zboruje in zboruje. O njegovih uspehih, ki doslej niso posebno mastni, bomo svoj čas skupno govorili. Za danes naj le omenimo, da se je v proračunski debati letos šopiril v imenu slovensko-klerikalnih poslancev naš dični kaplan dr. Anton Korošec. Tudi s tem govorom se bomo ob priliki še pečali, da bodejo zapeljani klerikalni backi saj vedeli, kako jih zastopajo njih pobožni poslanci. Korošec je trompetal, kakor da bi bil v belgrajskem saboru, ne pa v avstrijski zbornici. Nikdar še ni prišlo iz duhovniških ust toliko protiaustrijske hujskarije. Kdor ne pozna naših domačih resničnih razmer, ta moral je po Koroševem govoru misliti, da slovenski kmetje res komaj čakajo na združenje s Srbi. . . V eni zadnjih sej je tudi neizogibni dr. Verstovšek izvršil zopet enega svojih surovih, neotesanih izgrediv. Ta poštenjak, ki živi na nemški soli cesarski kruh, ki je za klerikalni mandat prodal svoje nekdanj liberalno „prepričanje“, vpil je kakor pijani klerikalni šnopsar, da naj se od cesarja imenovani in njegovo zaupanje vživajoči minister na laterni obesi! Pfui Teufel čez tako surovost! Glavni namen slovensko-klerikalnih poslancev je menda le ta, da delajo slovenskemu ljudstvu v vsej avstrijski javnosti škandal in sramoto. Pa ljudstvo jim bode svoj čas še izreklo primerno zahvalo.

Bavarski princ-regent Ludwig, eden najzvestejših prijateljev habsburške družine, obiskal je te dni na Danaju našega cesarja. Ob tej priliki so se vršile večje slavnosti.

Madžaronski škandali. V Budimpešti vršila se je te dni velika sodnijska razprava. Tožen je bil poslanec Dësy, tožnik pa je bil ogrski ministerski predsednik Lukacs. Prvi je namreč Lukacsu očital, da je ta „največji panamist v Evropi“ (po domače: največji goljuf!). Seveda je moral Lukacs tožiti. Pred sodnijo pa je Dësy doprinesel dokaz resnice. Dokazal je razne umazane zadeve ministra; zlasti posrečil se mu je dokaz, da je Lukacs porabil več milijonov državnega denarja za strankarsko-politične namene. Tako je bil Dësy od sodnije oproščen. Najvišji uradnik na Ogrskem je torej sodnijsko kot človek z umazanimi rokami razkrinkan. . . Prva posledica tega škandala je bil še večji škandal v državni zbornici. Opozicija sprejela je tam Lukacsu s klici „Tat! tat!“ Ko je prišla zbornična straža, moral je celo njen stotnik enega poslancev s sabljo na tla pobiti. Druga posledica škandala je, da je Lukacseva vlada odstopila. Res, razmere na Madžarskem so sramotne, ne samo za one klike, ki zatirajo ogrsko ljudstvo iz sebičnih vzrokov, igrajo pa ob enem vlogo magnatskih zastopnikov naroda; sramotne so tudi za nas Avstrijce in skrajni čas bi bil, da se v hlevu madžarske korupcije pomeže z železno metljo. . .

Izseljevanje iz Avstro-Ogrske postaja vedno večje in vedno večja je tudi iz njega sledeča nevarnost. Leta 1911 znašalo je prekmorsko izseljevanje 90.000 oseb, l. 1912 pa že 128.000 oseb. In tudi letos se bode to število še povečalo. Tako močno prekmorsko izseljevanje nima

svojih hudih posledic le na gospodarskem temveč je ravno v sedanjem nemirnem jako nevarno oslabljenje naše vojne moči misliti treba, da je v Avstriji več kot oseb, ki v svojem času ne pridejo k vojnemu naboru. To so torej trije armadni kōri, nam v slučaju vojne prav občutno manj. Poleg prekmorskega izseljevanja imamo Avstriji tudi jako hudo sezijsko izseljevanje evropskega inozemstva. Lani se je na ta okroglo 450.000 oseb izselilo. To je vedno večja nevarnost za domače kmetje, ki vsled pomanjkanja poslov in delavov hudo trpi. To izseljevanje zamore naš de sejem za potrebbšine inozemstva izsesati ta način naši produkciji smrtni sunek. V vitalnem interesu države je torej, da najodločnejše korake zoper nevarno izselje-

Dopisi.

Iz Ptujске okolice. (Pozor!) V skem gospodaru je bilo naznanjeno: se Vam ponuja skoro brez vsakega dela, sedite doma pri svoji obrti in vendar za 4—8 K na dan. Pišite takoj na Ivana Lah Sv. Urbanu pri Ptuju. — Že iz oznanja lahko sklepa, da zgornja ponudba ni m zega, kot sleparija in smeha vredna; bol ker „Slov. Gosp.“ takšno reč sprejema z znanja. Ker bi si tudi jaz na lahki na denar prisluzil, sem se radoveden pot Sv. Urbanu, da bi se z Lahom osebn stvari dogovoril; Pa kaj? Viničarijo, v gospod, (tako sem si mislil!) stanuje, sem ali tega gospoda pa nikjer; ker ta (kako pozneje izvedel), če koga prihajati vidi, jo v zadnjo klet pobriše. . . Po izvidu, da aprilovi burki, se takoj podam proti de medtem povprašam nekatere poznane stanju Ivana Lah, če res ima ta toliko da ga ljudem ponuja. Ostrmel sem, slišal, kako Lah, kot močen in k fant, v koči sedeč lenuhari, bre dela in obrti, denar prisluzuje in, kako isti od že precej ostarjene uboge viničarke zahteva. Ta bi pa še druge rad tako unati? . . . Zatorej pozor vsem, kateri so o tej reči pisмено poročila zahtevali, da vedno pokrtažijo in taistem ušesa ne tako bi bil tudi jaz storil, ako se ne menoj skril. — To pa očitno povem, aprilovo burko nikdar več ne grem.

Polensak. Pomagaj si sam, je stara Kakor ti je že, dragi „Stajerc“, dobro z našim župniku Poplatniku, vložila je pr leto cela fara pritožbo na višjo oblast njega, ter obenem prosila, da se on pres na Polensak naj pride miroljuben du. Tukaj imamo zelo stare ljudi, kateri se studijo, kakor pravi Poplatnik, in nobe pomni takih svinjarij, kakor se godijo Prejšnjim župnikom je bil farov dosti pro toraj ga ni trebalo gnojiti; Poplatniku pretesen; kmetsko ljudstvo vidi, da če dobro guoji, lepšo žito zraste; neka os mislila, da farovž tudi zraste, če ga pogog ga že dvakrat močno pognojila. Poplat sklical župane k sebi ter je vprašal, če kateri zna v svoji občini za zločince; v rekel da ne; tudi Poplatnik je začel hr rane, ter rekel, da je to delo od strani nov! Toraj se hoče pred farani oprati, ni slaba prede, ker je prosil župane, kaj pride, naj bodo za njega, in če bi on oditi, bode fara razdeljena, in na Polens bo več fare, farovž pa bodejo morali po Tako je možakar županom govoril! Na bi pondelek se je Poplatnik takoj po ram odpeljal (kam?) ter ga je v sredo v jutro uri ormoški voznik nazaj pripeljal. O t se mnogo govori. Tukaj je bila navada, šlo ljudstvo s procesijo na Trojiško ne sv. Trojici, popoldanskim žegnomo jih je šel z ostalimi spremljat brezplačno. Poplat tudi niso plačali; zato je odišel takoj po maši k Mali Nedelji, da mu doma ni treba popoldanske službe božje. In to stori vsa — Toraj vprašamo odločno višjo obla oblast: Ali ima Poplatnik pravico, po drugod hoditi? Farani pa ga moramo ali to vse zavoljo tega, da draži farane?

tudi mora
ena vdova
bi šel spo
zadnje t
ena sirot
spoved; P
za šalo; d
ek!“ Toraj
spoved? T
ncu! K čen
olniti želje
o take raz
la, ker če
ogati k sos
Ragoznio
Ragoznio
il Rudolf
boj igrali.
ojzu Božičk
tti), ker j
večja nes
inon.
Kozje. V
vrši dne
opozarjajo
o ta dan
jmišče za
ričakovati c
ljudno vabi
Slov. B
matra v K
im, popeč
radi in ur
emške. V
dovoljuje
va pošten
ekonya. D
argoli nere
nali košček
loraku se
radno zan
arodnostn
dor pozna
jefta tukaj
rgel bode
Saj vemo r
blanki. K
urista (?);
as ne bod
urist tukaj
ta jurist
edi v Slov
podporo. I
učimo teg
jačija vršilo
Schulvere
tudi kateh
00 oseb j
Od prvašk
občinski p
sta bila le
voje zbor
ob 3. uri
Svari
New-York
cho-Succes
mo go
denarja.
opozarjam
dejo na n
Brezp
se nam:
dela v G
Roseggers
solskega
kletom pr
beti. Na
je, ako
se misli:
sem krep
poje na
mučila. F